

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
завідувач кафедри

_____Сафін О.Д.

«_» серпня 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 14 НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПСИХОЛОГІЇ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Освітня програма: Психологія

Робоча програма з дисципліни «Наукові дослідження в психології» для студентів спеціальності 053 Психологія.

Розробник: Байда Світлана Петрівна, доцент, кандидат психол. наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол № _ від «_» серпня 20__ року

Завідувач кафедри психології

_____ (Сафін О.Д.)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

Протокол № __ від «__» серпня 20__ року

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

_____ (Бондаренко Г.В.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	нормативна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів із розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	46	14
Лекційні	22	6
Семінарські / Практичні	24	8
Лабораторні		
Самостійна робота	44	76
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: сформувати у здобувачів уміння здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати дослідницькі здібності, науковий світогляд, критичне мислення, творчий потенціал.

Завдання курсу: надання здобувачам вищої освіти знань стосовно: предмету та задач методології науки; методології психології як самостійної галузі психологічного знання; наукового дослідження, його принципів, типів та структури; методів та етапів наукового дослідження.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікуванні результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають такі **компетентності:**

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 4. Здатність до розуміння природи психічних явищ, поведінки, діяльності та вчинків.

Очікувані результати навчання:

ПРН 5. Формулювати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 6. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

Навички **Soft skills** – комунікабельність, вміння виступати перед аудиторією, вміння приймати рішення, відповідальність, вміння формувати команду та працювати в

ній, вміння вирішувати проблему, наполегливість, вміння критично мислити, здатність порозумітись, розвиток соціальних навиків та емоційного сприйняття, уміння аргументувати свою думку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Дослідницькі принципи науки. методи наукового пізнання

Тема 1. Поняття методології наукового дослідження

Загальні відомості про суть та методи наукового пізнання. Об'єкт та предмет наукового пізнання. Основні методи емпіричного та теоретичного наукового дослідження.

Системний підхід у науковому дослідженні.

Тема 2. Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та її використання в науково-дослідній роботі. Техніка роботи зі спеціальною літературою. психологія

Тема 3. Методи наукового психологічного дослідження

Засоби наукового дослідження. Науковий метод. Загальнонаукові методи: індукція, дедукція, абдукція. Кількісні та якісні методи психологічного дослідження. Методи пояснення та розуміння в психології

Тема 4. Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження

Поняття організації наукового дослідження. Особливості організації психологічного дослідження. Логічна структура психологічного дослідження. Часова структура наукового дослідження

Тема 5. Фаза проектування наукового дослідження

Поняття дослідницького проекту. Наукова проблема. Об'єкт і предмет дослідження. Цілі психологічного дослідження. Гіпотези дослідження. Визначення завдань дослідження

Змістовий модуль 2. Становлення та розвиток наукової психології

Тема 6. Технологічна фаза наукового дослідження

Теоретичний етап дослідження. Проблеми виміру в психології. «Emic» та «etic» — дані. Вибірка. Артефакти в психологічному дослідженні

Тема 7. Технологія емпіричного дослідження

Валідність психологічного дослідження. Дизайн емпіричного психологічного дослідження. Статистична значущість та розмір ефекту емпіричного психологічного дослідження. Інтерпретація результатів. Етика психологічного дослідження

Тема 8. Представлення та оцінка результатів наукового дослідження

Апробація результатів. Наукова комунікація. Форми представлення результатів дослідження. Оцінка наукової діяльності. Охорона та використання результатів інтелектуальної (наукової) діяльності.

Змістовий модуль 3. Академічна доброчесність у контексті наукової діяльності.

Тема 9. Роль і місце академічної доброчесності в системі вищої освіти.

Тема 10. Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності в УДПУ імені Павла Тичини.

Тема 11. Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
л		п	ла б	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Дослідницькі принципи науки. методи наукового пізнання												
Тема 1. Поняття методології наукового дослідження		2	2								4	4
Тема 2. Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності	12	2	2		2	2		2			4	4
Тема 3. Методи наукового психологічного дослідження	8	2	2		2	2			2		4	4
Тема 4. Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження	8	2	2		2	2			2		4	4
Тема 5. Фаза проектування наукового дослідження	8	2	2		2	2					4	2
Разом за змістовим модулем 1	36	10	10		8	8		2	4		20	18
Змістовий модуль 2. Становлення та розвиток наукової психології.												
Тема 6. Технологічна фаза наукового дослідження	8	2	2		2	2		2	2		4	4
Тема 9. Технологія емпіричного дослідження	8	2	2		2	2					4	6
Тема 10. Представлення та оцінка результатів наукового дослідження	8	2	2		2	2					4	4
Разом за змістовим модулем 2	24	6	6		6	6		2	2		12	14

Змістовний модуль 3. Академічна доброчесність у контексті наукової діяльності.											
Тема 9. Роль і місце академічної доброчесності в системі вищої освіти.	8	2	2		2	2		2		2	2
Тема 10. Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності в УДПУ імені Павла Тичини.	8	2	4		4	4			2		2
Тема 11. Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях	8	2	2		2	2					2
Разом за змістовим модулем 3	24	6	8		8	8		2	2		6
Усього годин	90	22	24		22	22	90	6	8		38
ІНДЗ			-	-		-				-	-
Усього годин	90	22	24		22	22	90	6	8		38

6. Теми семінарських занять

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин
1	Поняття методології наукового дослідження	2
2	Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності	2
3	Методи наукового психологічного дослідження	2
4	Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження	2
5	Фаза проектування наукового дослідження	2
6	Технологічна фаза наукового дослідження	2
7	Технологія емпіричного дослідження	2
8	Представлення та оцінка результатів наукового дослідження	2
9	Роль і місце академічної доброчесності в системі вищої освіти.	2
10	Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності в УДПУ імені Павла Тичини.	4
11	Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях.	2
	Разом	24

7. Самостійна робота

Теми, що виносяться на самостійне опрацювання необхідно презентувати у вигляді усної доповіді (коротке повідомлення 5-7 хвилин) під час семінарського заняття (чи під час індивідуальної консультації з викладачем). В умовах дистанційного навчання завдання для самостійної роботи прикріплюються окремим документом в Інформаційно-освітньому середовищі (Moodle).

№ з/п	Назва теми	Вид роботи	Кількість годин
1	Наука як особливий спосіб діяльності людського суспільства.	Есе	4
2	Поняття про науку та наукову діяльність. Класифікація наук.	Повідомлення	4
3	Критерії науковості.	Повідомлення	4
4	Принцип верифікованості О.Конта.	Повідомлення	4
5	Принцип фальсифікованості К. Попера.	Повідомлення	4
6	Види наукових досліджень	Повідомлення	4
7	Специфіка психологічного знання.	Повідомлення	4
8	Академічна доброчесність студентів.	Презентація	4
9	Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності на факультеті соціальної та психологічної освіти	Повідомлення	4
10	Самоцитування та самоплагіат	Повідомлення	4
	Разом		44

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Повнота розкриття питання	4
2	Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість	
3	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо)	
4	Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки	

8. Методи навчання

Загальний стиль навчання – завдання-орієнтований. Лекційні курси поєднуються із семінарськими заняттями, робочими зустрічами. Переважно навчання відбувається в групах, з дискусіями та підготовкою презентацій.

Методи навчання (МН):

- МН 1 – проблемна лекція;
- МН 2 – частково-пошуковий метод;
- МН 3 – репродуктивний метод;
- МН 4 – метод дискусії;

МН 5 – складання структурно-логічної схеми;

МН 6 – проблемне навчання;

9. Методи контролю

Формами контролю знань здобувачів є поточний, модульний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проходить після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Форму модульного контролю (у вигляді тестів, письмової контрольної роботи, колоквіуму) обирає лектор дисципліни. Після проведення модульного контролю з усіх змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектор дисципліни визначає загальний рейтинг здобувача з навчальної роботи.

Методи оцінювання (МО):

МО 1 – усне опитування;

МО 2– письмове опитування;

МО 3 – тестування;

МО 4 – модульний контроль;

МО 5 – підсумковий контроль.

Тема заняття (кількість годин)	Форма діяльнос- ті	Методи навчан- ня й оцінюв- ання	Оцінюва- ння аудиторн ої роботи	Завдання самостійної, домашньої роботи та методи оцінювання	Рекомендов- ана література й інформацій- ні ресурси	Оцін- юван- ня самос- тійної робот и	Термін виконання самостійної роботи
Модуль 1							
Змістовий модуль 1. Дослідницькі принципи науки. методи наукового пізнання							
Поняття методології наукового дослідження (2 год.)	Лекція	МН1; МН2; МН4.		Наука як особливий спосіб діяльності людського суспільства МО2.	№ 2, 3 № 1, 3, 2,		
Поняття методології наукового дослідження (2 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5. МО1.	3 бали			4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Інформаційне забезпечення науково- дослідної діяльності (2 год)	Лекція	МН1; МН2; МН4.		1. Поняття про науку та наукову діяльність. Класифікація наук.	№ 2, 3.		
Інформаційне забезпечення науково- дослідної діяльності (2 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5. МО1.	3 бали		№ 1, 3, 2,	4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Методи наукового психологічног о дослідження (2 год.)	Лекція	МН1; МН2; МН4.		1. Критерії науковості.МО 1.	№ 2, 3. № 1, 2, 3.		
Методи наукового психологічног о дослідження (2 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5. МО2.	3 бали			4 бали	До проведення аудиторного заняття.

Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження (2 год.)	Лекція	МН1; МН2; МН4.			№ 2, 3.		
Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження (2 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5; МН6. МО3.	3 бали	1. Принцип верифікованості О.Конта.МО1.	№ 1, 2, 3.	4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Фаза проектування наукового дослідження (2 год.)	Лекція	МН1; МН2; МН4.			№ 2, 3.		
Фаза проектування наукового дослідження (2 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5. МО1.	3 бали	1. Принцип фальсифікованості К. Попера.МО2.	№ 1, 2, 3.	4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Модульний контроль 1.	Оцінювання програмних результатів навчання	МО4.	8 балів				
Змістовий модуль 2. Становлення та розвиток наукової психології							
Технологічна фаза наукового дослідження (2 год.)	Лекція	МН1; МН2; МН4.			№ 2, 3.		
Технологічна фаза наукового дослідження (4 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5. МО2.	3 бали	1. Види наукових досліджень МО1.	№ 1, 2, 3.	4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Технологія емпіричного дослідження (2 год.)	Лекція	МН1; МН2; МН4.			№ 2, 3.		
Технологія емпіричного дослідження (2 год.)	Семінар	МН3; МН4; МН5. МО3.	3 балів	1. Наука як особливий спосіб діяльності людського суспільства.МО1.	№ 1, 2, 3.	4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Представлення та оцінка результатів наукового дослідження	Лекція	МН1; МН2; МН4.			№ 2, 3.		
				1. Принципи, типи та методи науково-психологічного	№ 1, 2, 3.		

(2 год.) Представлення та оцінка результатів наукового дослідження (2 год.)	Семинар	МН3; МН4; МН5. МО2.	3 балів	дослідження.МО1.		4 бали	До проведення аудиторного заняття.
Модульний контроль 2.	Оцінювання програмних результатів навчання	МО4.	8 балів				
Модуль 3. Академічна доброчесність у контексті наукової діяльності.							
Тема 9. Роль і місце академічної доброчесності в системі вищої освіти.	Лекція	МН1; МН2; МН4.		Академічна доброчесність студентів.МО2	№ 2, 3 № 1, 3, 2, 7,8	4 бали	До проведення аудиторного заняття.
	Семинар	МН3; МН4; МН5. МО1.	3 бали				
Тема 10. Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності в УДПУ імені Павла Тичини.	Лекція	МН1; МН2; МН4.		Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності на факультеті соціальної та психологічної освіти МО 2.	№ 1, 3, 2, 7,8	4 бали	До проведення аудиторного заняття
	Семинар	МН3; МН4; МН5. МО1.	3 бали				
Тема 11. Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях.	Лекція	МН1; МН2; МН4.		Самоцититування та самоплагіат. МО 2.	№ 1, 3, 2, 7,8	4 бали	До проведення аудиторного заняття
	Семинар	МН3; МН4; МН5. МО1.	3 бали				
Модульний контроль 2.	Оцінювання програмних результатів	МО4.	7 балів				

	навчання						

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінки **«відмінно» (А)** заслуговує здобувач (-ка) вищої освіти, який (-яка) виявив (-ла) всебічні, системні й глибокі знання та розуміння навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений (-на) з основною і додатковою психологічною літературою.

Оцінки **«добре» (ВС)** заслуговує здобувач (-ка), який (-яка) виявив (-ла) повне знання та розуміння навчального матеріалу, успішно виконав (-ла) передбачені програмою завдання, засвоїв (-ла) рекомендовану основну психологічну літературу. Проте допустив (-ла) несуттєві неточності, пропуски, помилки, які зміг (-ла) самостійно виправити.

Оцінки **«задовільно» (ДЕ)** заслуговує здобувач (-ка), який (-яка) виявив (-ла) знання та розуміння основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і практичної підготовки, частково справився (-лась) з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений (-на) із частиною рекомендованої основної психологічної літератури. Здобувачі, які допустили суттєві помилки у відповіді на семінарському занятті, іспиті або при виконанні тестових завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка **«незадовільно» (Fх)** виставляється здобувачам, які виявили значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустили принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомі з основною психологічною літературою.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Сума	
ЗМ1						ЗМ2			ЗМ3					
1	2	3	4	5	МК 1	6	7	8	МК 2	9	10	11	МК 3	100
7	7	7	7	7	8	7	7	7	8	7	7	7	7	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Основна

1. Вихрущ В. О. Методологія та методика наукового дослідження: навчальний посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. 327 с.
2. Кудла М. В., Коблик В. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Умань: Сочінський М. М., 2021. 185 с.
3. Чирва Г. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Умань : Візаві, 2021. 199 с.
4. Ладанюк А. П. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2020. 351 с.
5. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с
6. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.
7. Академічна доброчесність. Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/>

Допоміжна

1. Бушуєва Т.В. Основи наукових психологічних досліджень. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., К., 2017. 244 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. G. Lindsay. Transnational ethical guidance and the development of the EFPA Meta-code of ethics // European Psychologist, 2011. – vol. 16.–№2. – pp. 121 – 131.
4. <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/suchasninapramypsychologii.doc>
5. http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/kryshelnytska_metod_org_nayk_dosl.pdf

14. Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази, листи МОНУ).
2. Використання інформації про психічну діяльність особистості, розміщеної на веб-сторінках:
 - www.nduv.gov.ua - веб-сторінка бібліотеки імені В.І.Вернадського.
 - <http://psycho.all.ua> – інформація про мнемоніку, синтон-програма.
 - <http://www.psychology.ua> – психологічні новини, бібліотека, тести.
 - <http://psychology.net.ua>– персоналії, новини, тести, форум.
 - <http://temenos.ua> – відомості про психологічне консультування.
 - <http://psylib.org.ua> – архів книг з психології